

Czíslo 33.
16. augusta.

Bonhaj Bóh!

Pětnik 24.
1914.

Sy-li spěwał,
Pilnje džělał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócony
Napoj mócony
Lubosć ma;
Bóh pak swérny
Přez spař měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swérne džělaš
Wśedne dny;
Dzén pak swjaty,
Duši daty,
Wotpođn ty.

Zjnjebjes mana
Njech či khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokrew će!
F.

Sserbske njedželske lopjeno.

Wudawa żo kóždu žobotu w Ssmolerjez kniczischczerńi w Budyschinje a je tam sa schtwórtlétetu pschedplatu 40 pj. dostacż.

10. njedžela po žwiatej Trojizy.

Romsl. 2, 1—11.

To je pokutne žłowo w czežkim časzu. 10. njedželu po žwiatej Trojizy spomina kscheczijanstwo na wutupjenje města Jerusalema. Wone dyrbí w tym Boži ſud nad židowskim ludom widžecz; wſchak je Jezuš ſam, jač tutón žalostny podawki do předka prajesche, ſa pschicžinu teho ſameho pschistajil: „teho dla ſo ty njeſky pósnało tón čas, w kotrymž ty ſy domapytane.“ Psches wjele lět-stoteikow je kscheczijanstwo tón džen ſa pokutny džen mělo, na kotrymž by ſo praschało, tač by možlo Božemu ſudu wuńcz. W poſledních lětach abo hžom lětžezatkach, w kotrychž bě ſo jich wjele wot Božeho žłowa a ſ tym wot zyrkwe wotwobrocžilo, njebe drje na tuthym dnju wjele wo pokucze pytnycz. Pokutu? A čemu dha to? Njebe dha wſcho nanajrjeňſho w rjedže? Božeje pomož wjazy trjeba njebesche.. — Nětk mamý wójnu, a to tajku wójnu, ſajkuž njeje ſwét hacž dotal woħladak. My wſchak, hacž runje je tych njepscheczelow jara wjele, nadžiju na dobyče njepuschczimy; ale tež tuta wójna budże ſebi czežke wopory na kublach a žiwjenjach žadacz. Ma kublach; tola ſchtó njeby te w tajkim času po móžnosći rad pschinjeſt! Ale tež na drohich žiwjenjach! Tač throble a hotowje kóždy wojował tež ſwoje žiwjenje na tu dobru węz ſwojego wózneho kraja wazi, dha tola njebudże ſa někotru ſwojbu tež dobyče bjes žarowanja. Schtó wę, hacž starschi ſwojego lubeho ſyna, bratsja a ſotry ſwojego

bratra, mandželske ſwojich mandželskich a džeczi nana ſaſo woħladaju? To je ta nufa, kotraž naž je potrjechila; to je tón ſyſk, kiž wutrobu napjelnja. To je čaſ, kiž naž wopomnicž wuči, ſhto ſo k naſhemu měrej hodži! A temu čze nam dženſniſcha žwjata epifola dopomhacž, kiž nam praji, tač mamý psches pokutne pósnače ſwojeje hréshneje winy a na to psches nowe kholodenje po Božich kaſnjach Božemu ſudu wuńcz!

Jako žwiaty Pawoł list na Romskich pišasche, žwiate město Jerusalem ſe ſwojim templom hiſhczé ſtejſeſche. Kneſowý jaſaſchtol njeje na jeho wutupjenje myſlit; wón mějeſche ſ tym „ſjewjenjom teho praweho ſuda Božeho“ Jezuſowe ſaſopschiúdženje k poſlednjemu ſudu w myſlach. Wón tež njeje tutón list do Jerusalema, ale do Roma poſtał. Teſho čitarjo pak běchu tola ſ wjetſcha tajzy kſcheczijenjo, kiž běchu předy Židzi byli. Do naſheho tekſta rěči wo hréshnym ſaſenju pohanow, kiž niz jeno wſchitke Bože kaſnje pschestupowachu, ale běchu tež tajkemu hanibnemu njeſanſtu, ſo ſo to wuprajiež njeſodži, podacži. S njewuprajomnym ſaſpicžom hladachu Israelitojo a eži, kiž běchu ſe židowskeho luda wuſhli, na tuthym wot Boha ſastorčených pohanow. Duž žwiaty Pawoł jim to žłowo napschecžiwo džerži: Wy njeſcze lepschi! „Pomyſlisz ty pak ſebi, o člowjecze, kiž tych ſudzis̄, koſiž tač ežinja, a ežinisch tež to ſame, ſo ty Božemu ſudu wuńdzesch? — Pschetož žane poħladanje na parſchoni psched Bohom njeje.“

My žaneje pschicžinu k temu nimamý, ſo bychmy

prajili: „Ja ſo czi džakuju, Božo, ſo njeſtym kaž tamni ſtwo w Draždjanach ſaložene.* Bibliju mam ſa tunje pjenjeti. Njeje wona nam teho dla wjazy „droha“? — Biblija je ſo „liſt ſ njebjieſ“ mjenovala, kotrež je lubi Wóczez ſwojim džecžom pišal a kiž jím pucé do wěčneje domiſný počasuje. — Kaž liſty wot doma budža naſchim wojowarzam prajic, kaž my w horzej ſuboſczi na nich ſpominamy, tak móžemy a budžemy pſches ſwérne wužiwanje lubeho Božeho ſłowa pſchezo bôle ſa tym pſchińc, ſo ihze Bóh naſche lěpsche. Wón naſchu ſrudobu do wjeſela pſchewobroczi; wſchaf ſmy jeho lubi džecži, kiž dyrbja „ſaſo pſchińc“, kiž ſu powołani k domiſnje horjeſach! — Mér budž ſi nami!

Hanjen.

V. w H.

Słowo k jubjelskemu lětu roſpſhesčeranja biblije.

Jubjelske lěto! Wo jubilirowanju abo ſwiatocžnym wjeſelym ſwiedženju budžesč pola naſ ſ czechka ſchto wohladac. Tola dokelž naſch ſerbſki lud ſe ſakſkim hlownym bibliſkym towařtſtvo w hromadže ſwihuje, wot njeho ſwoje biblije w maczeſnej rěčzi tunjo cziſtejane, porjedžane a pſchezo bôle wudospołnjene dostawa, ma wón wſchón ſamýſl, na jubjelskim ſwiedženju tuteho towařtſta čople dželbrač. A ſchtóž ma ſajimanje ſa pſchedewſacž a ſwiedženske hodžinu towařtwa, budže tež na nowym (němſkim) testamencze, wot towařtwa ſ pſchchnymi wobraſami 1914 wudajonym, kaž na jubjelskej ſwiatocžnoſci wot 7.—9. ſeptembra w Draždjanach dželbrač.

Někotre lěta hižom je ſnath moleč Schäfer, kiž je němſke ſpěvařke ſ rjanym natwarjozymi wobraſami wudebił, po poružnoſci pſchedbydſtwa bibliſkeho towařtwa nowy testament ſ psalmami na tožame waschnje debič poczał. Deho wumjekſki ſkuſ ma ſeptemberej t. lěta hotový byc. Sa nowy testament maja 18 wobraſow pſches zylu, 30 pſches poł stronę byc, a pſches 60 wſchelatich pſchchnych ſnamjenjow; ſa pſaltař wobraſ pſches zylu, 4 pſches poł stronę a 10 druhich ſnamjenjow. Po wſchěni, ſchtož je ſo dotal prajic hodžilo, budže tónle testament na zyle nowe, hacž dotal njeſnate waschnje wupyscheny. A, tak měnja wěžywustojni, tale pſcha někotremužkuli, kiž je ſo jemu zvý ſežini, nowy testament a pſaltař ſaſo lubi ſežini. Exemplar je ſo pſchilubil pſchipóžlač w ſwojim czaſu na kóždu agenturu (Sklad biblijow), kotrež tež naſche farſtwa najbóle hluſcheja.

S jubjelskeho ſwiedženja w ſeptembrje je telko tudy naſpomicz: Wutoru 8. sept. ſo ſwiedženska Boža ſlužba dop. we 10 w ſenjeninej (Frauen) zyrkwi wotdžerži, w 12 na to ſwiatocžnoſci w towařtſtowym domje na Zinzendorfowej drósh, k cjemuž ſo ſhromadny wobied pſchisamknje. Wlečor teho ſameho dnja maja ſo Schäferowe předy ſpomnjene wobraſy k nowemu testamentej na pſacie w ſwětle počasowac. — Esředu 10. sept. ma ſaſo w towařtſtowym domje ſjama bibliſka konferenza byc dop. w 10 — a ſo pſeti tym roſpominac, ſchto ma ſo cziſtej. ſo by ſo biblija woprawdžita ludowa kniha ſežini. Pſchi tým budžetaj dwaj ſnamjenitaj ſnajerzej na polu biblije ſo příodzy wuprajic. Wſchitzu pſcheczeljo wěžy biblije ſo k temu pſcheproſchuja. ſsnano móže tež tón abo tamón taſki pſcheczel ſ naſcheje ſrjedžiſny tam dojec. Žohnowanje tam wěſeče doſtanje.

Naſpomnjene njech je ſkonečnje, ſo je tež pſchezo ſerbſki lud w jenym duchownym w pſchedſtejcerſtve bibliſkeho towařtwa ſastupjeny. Po dolholétnym ſastupowaniu njeboh far. Šakuba je k. far. lic. th. Mróſa ſ Hrodžiſhčjanſki ſe ſastupjerjom. M.

Schtož njeje žane dobre ſłowo ſamohlo, to je na jedyn ras fruta wójna dokonjała. Kaž bychmy ſi dželdeho twjerdeho ſona wotuczili, tak nětk hafle ſaſo widžimy, ſchto je dobre a ſchto je knicžomne. Nětk ſo ſaſo prascham: „Schto mamy czińc? Haj, ſchto mamy czińc, ſo by Bóh ſi nami ſchoł?“ Hižom pſchi hibanju ſa wuſtupjenje ſ zyrkwe je ſo druhi wulki džel naſcheho luda cziim nutrniſho k Božemu ſłowu a k ſwojej kſcheczijanskej wérje pónaſl. A tak je ſo tež nětk dopokafalo, ſo njebechu žórla wérneje bohabojoſcze, kiž drje běchu ſo prjedy ſlabſcho žórlile, ſa prahnyte; ſi nowa ſo mózne wuliwaja! Wjeli týžaz naſchich wojowarzow je, prjedy hacž ſu pſchecziwo njeſpſhečeſcej wuczahnyli, ſebi Bože ſwiate wotkaſanje žadało a wužilo a wjeli millionow tych, kiž ſu domach ſawostali, je na pokutnym dnju ſo modlo ſwoje kolenia ſhibowalo pſched Bohom, kiž ponížnym hnadi dawa.

Tak někotru staroſež w twojim živjenju je Bóh hižom do wjeſela pſchewobroczi. Wón, kiž je ſo namakac dala, tež nětk twoju staroſež wot tebje woſmje. Kaf chzesch ſo jemu džakowac. Dofež jich je, koſti, hdyz je strach nimo, ſwojeho wumožerja a pomožnika wjazy njeſnaja. Tak to njeſmje ſi nami byc. Ale ſchtož je Bóh tón ſenje nam w czechkim czaſu hnadije pónac dala, ſo wón ſi nami je a ſo my ſmy jeho lud, to ſo nam wjazy ſhubic ſjeſmě, ſo bychmy na tym ſbožu džel měli, wo kotrež ſw. Pawoł praji: „Khwalbu a czeſc a njeſachodnoſcž tym, kotsi ſežerpliwiſe w dobrych ſkuſkach ſteja ſa tym wěčnym živjenjom.“ Hacž něchtó w živym towařtſtve ſ ſenjekom ſteji, to widžiſch na jeho ſkuſkach. Dobry ſchtom njeſe dobre plody. Dobre ſkuſki ſu plody wery. Wulke wopory budža ſo w bližſhim czaſu wot bratrowskeje, kſcheczijanské ſuboſcze žadac. W poſledních dnjach, jako naſchi wojowarzam nam w Božemje prajachu, ſmy widželi, kajki ſwjask wutrobneje ſuboſcze ſtarſich a džecži, bratra a ſotru, mandželskeho a mandželsku, haj wſchitke ſtawu naſcheho ſubeho wótzneho kraja na ſo wjasa. Kaf wjeli woporow je ſo hižom pſchińc, ſo bychu ſo wojowarzam a jich ſwójbam staroſeže wſale! Kaf wjeli woporow budže hifcheze nuſnych, ſo bychu ſo wſchitke ranu ſahojite, kotrež wójna bije! „Bóh budže kóždemu docž po jeho ſkuſkach! Bóh ſaplač ſwchém, kiž ſu ſwérni pomožnizh w něteži chej nuſy!“

„Sežerpliſe w dobrych ſkuſkach ſtacž ſa wěčnym živjenjom“, je nam jeno móžno, hdyz ſebi k temu pſchezo nowe možy ſ Božeho ſłowa czeſpam. Džen 10. augusta je ſo ſto lét minylo, ſo bu ſakſke hlowne bibliſke towař-

* Pſchirunaj naſtaw ſo požlednim cziſle!

Něschtō s čaša nastacža bibliskich towarzstw.

(Psched 100 lětami.)

Předh nastacža! Duchowny Oberlin, kij w Kamjenjodole w Elsaſzu swoju woſadu paſesche, powjeda, ſak czi ludžo tam ſebi na to myſlicz njemóžachu, ſebi bibliju kupicz dla khudobnoſcze. Na to wón iſi biblije droho kupi, kotrež tſiom khudym žonam we woſadze pſchepoda, ſo bych u wot hěn k hěcze khodžile, ſi nich příodk cžitacž a na žadanje knihi džen abo poč dnja jenotliwym ſwójbam pſchewostajicž. Po někotrych lětach běchu pak te biblije pod vjele rukami pſches trjebanje ſo cžilcze pſchetrjebale.

Duchowny se Schlesiſkeje piſche: Te 500 džecži mojeje woſadu, kij do 8 ſchulow khodža, nimaja wjazh hacž 12 biblijow a 50 hacž 60 nowych testamentow mjes ſobu; a we ſwójbach je hſchaze ſrudniſcho; jenož porédko tam bibliju nadendžes.

W narańſcho-pruſſich ſchulach ſo 1815 wjazh džili 30 týbaž džecži naſieži, kotrych ſtarſchi tak ſamóžicži njebychu, ſe móhli jim bibliju wobstarocž.

Wěſt Dr. Schwabe je, w tamnym čaſu woſoko pucžowawſchi, wſchón ſapſchijath wot ſapuſczenych woſow, roſpuſczenych ſchulow, próſdnych zyrkowow, hđež ani biblija wjazh njebeſche, kemsch wotměl. Wón naſpomni, ſak na někotrych blaſach ſo ſda, kaž byla ſo biblija ſhubila.

Po naſtaču! Duchowny s Würtembergſkeje 1816 piſche: S wulkim žadanjom nowemu naſladej napſchecžiwo hladam, dokelž pſchecže mnohich, ſe ſylſami wobſwědczene, tež bibliju doſtačž, ſo njemóžesche dopjelnicž.

Sedyn piſche: „Czi, kij bibliju doſtachu, wobſwědczachu, ſo jim njeđiwaſo nětciſcheho (droheho) čaſha 100 toleť tak lube njebudžichu byk ſak tale biblija.“ Mn cžitam w džaku wobſboženeho ſchewza, kij njebeſche 30 lět žaneho ſwiateho piſma w ruzy měr a ſmě nětk bibliju ſamu ſa ſwoju měcz.

W khudych khěſtach, tak cžitam, ſu pohli biblijow najrijeſiſche hodžinski dožiwili. Někajka khuda wudowa, ſebi pjeniſeh k ſuveniju ſwiateje knihi požčiwiſchi, wuwoła: „O Krjeze Jeſu, ſak by mi pſches tak někotru nuſu a dny žaloscze pſchepomhał. Nětk dasch mi ſamo ſwoje dvohe ſkolo do domu pſchinjescž.“

W khudej rybaſowej hěcze macz biblijemu pohelnicej powiedasche, ſak ſu džecži (w tamnym drohim čaſu) s hłodom trawu jědke a ſak wona ſo k Bohu woła, ſo njetrjebaſe hłodu wumrječ. ſak je ſo pobožna žónska ſwjeſeliſa, jako móžeſche ſo pödla wſchědneho ſhlěba tež ſhlěb ſiwojenja ſa duschu jako dar luboſeže darmo do domu pſchinjescž!

M.

Prěni hnadny ſkutk khězora Wylema I.

Te nětko 43 lět, ſo Franzowſojo s Němzami na hwiſném měr cžinjachu a jim twjerdiſiſny pſched Pařiſom pſchepodachu. Na wobſadzenje tuthych twjerdiſinow a na pſchedewſacze wójnskeho materiala běchu aruilleriſtojo komandowaní, a pſchi teſle ſkladnoſci ſo njeſklyſhano wěz ſta. Mjes tuthymi wojaſami běſche tež ſeržanta, ſmužith wojaſ a hewaſ dobrý člowjek. Ale, kož to we wójniſe je, wón běſche ſo trochu wjele napíl, tež mało ſnjehesche a myſche teho běchu tehdyn runje wjazh najwieſkých myſlow. Tutón ſeržanta pocža nětko ſo franzowſkimi wojaſami reužecž a jim ſlubu cžinicž. Žeho leutnant jeho najprjedy mile a potom wójniſho napominaſche; hdyž ſeržanta na to njeſedžhovasche, leutnant ſwěju pſchikſnju ſo wótrhym ſkowami wospjetowaſche. Duž ſo ſeržanta roſhněwa, ſwój roſom ſhubi a ſwoju tělbu ſhrabnu a wutſeli; hwiſdajo ſulka ſeržantej nimo hłowu leczeſche. Piěnje wokominkenje běchu wſchitzu ſak ſatorhnjeni, potom pak ſo wjazh na ſeržantu walichu a jeho wuſjasachu. Na měcze ſo wójniſki ſud ſestupa. Wuradzenje

bě krótke. Wufzud rěkaſche: Satsēlenje! Wojerſki komandeur budžiſche na měcze tutón wufzud do ſkutka ſtajicž móhla ſeržantu ſatſelicž dacž, tola pak wón najprjedy kralej roſprawu poda, a tón pſchikſa, ſo ma ſo wotprawjenje wotſorečicž. Sedyn thđzeni po druhim ſo miny, jath bu ſa ſwojim regimentom tu a tam wjedžen. Wón běſche ſo ſe ſwojim ſiwojenjom a ſe ſwojimi domjazhmi roſzohnowaſ; pſchetož na hnadu wón pſchi czeſkocze ſwojeho njeſlutka ſicžicž njemóžesche. Ale ſeſchědžiweny kral njeſmóžesche pſches wutrobu pſchinjescž, ſo by ſeržantu ſatſelicž dał; jeho prěni hnadny ſkutk, kij wón jako khězor dokonja, bě, ſo wón ſeržantej pſchisudženu ſmjerč do jaſtwa na čaſ ſiwojenja pſcheměni. Lěto po druhim bě ſo mjes thm minylo. W domach, w malym měſtacžku w Durinskej, jateho njevjeſta, wježneho wucžerjowa džowka bydlesche. Wona ſwojemu nawoženi pſchi wſchém ſiwarjenju ſwojeſte ſtareje maczereje ſwěrna woſta; jeno junu ſa lěto, mjenujzy hody, ſmědžiſche ſwojeho nawoženju widžecž a jeho troſhtowacž. Hdyž běchu ſo 8 lět minylo, ſwoži ſebi ſa ſwojeho nawoženju wo wobhnadzenje prožycž. Tuta pröſtwa bu ſapowjedžena; teho runja pſchichodne lěto. Sažo běchu hody pſched durjemi, 10 lět bě nětko ſaſchlo. Duž ſtary khězor ras rano na ſwojim blidže pröſtlu wo wobhnadzenje wot tamneje njevjeſty namaka; wſcho, ſchtož jeno móže ſebi luboſcž, kij wſcho wěri, wſcheho ſo nadžija, wſcho pſchecžerpi, wumyſlicž, w tutym liscze ſtejeſche. Duž ſtary khězor hłuboſe ſobuželenje we ſwojej wutrobie ſacžu a wſa fruch papjeru a pſchikſa na njej wobhnadzenje něhduscheho ſeržanty ſ tym pſchispomnjenjom: „Hſchaze do hód ſ jaſtwa pſchecž, ſo móže jath hſchaze hody pola ſwojeſte njevjeſty bycž.“ Tak ſo tež ſta. Woboſ buſchtoj ſbožownaj mandželskaj. Tón muž doſta — to běſche khězor pſchikſaſ — ſaſtojſtvo na ſeleſnizy a je nětko hódný, ſwěrny ſaſtojnif. Žeho něhduschi leutnant, kij je bóry na to jako major ſe ſlužby ſtuſil, běſche jemu hžom dawno wſcho wodaſ.

Njewocžakana pomož.

Feldkirch je Awstrijske město w Tirolſkej. W lěze 1799 pſchestréwachu ſo franzowſke wójska po Němskej a runje jutrownicžku rano poſaſowaſche ſo nabojanym měſchějanam franzowſke wójsko, 18 000 muži pod generalom Massena, ſo bych u Feldkirch wurubili. Měſchčanska rada ſo hromadu ſběža a wuradžowasche, ſchto by cžinieč bylo. Sedyn rěczeſche tak, druhi hinaſ. Duž stanu ſtary zyrkwejz a rjeſnij: Ža ſkylſchu, ſo radu ſklaſujecže ſe cželom a ſ ſravju a njewěſče, hdze won a hdze nuts. Njeje dha dženža wježelý džen ſorjetacža naſcheho wumožnika? Čhzymy ſwoneč ſak pſchezo a ſe mſchi hicž ſak ſo ſluſcha a wſcho druhé Bohu porucžieč!

To ſo ſta. Wſchitke ſwony ſapocžachu klicžecž, ludžo we ſwojej strachocze ſe mſchi khwatach. Boha wo pomož prožycž. A hlaſ, hdyž ſe mſchi pſchicndžechu, běchu ſo Franzowſojo minyli. Massena njewjedžiſche, ſchto ma to ſwoniſenje na ſebi, měnjeſche pak, ſo je awstrijske wójsko w noz̄y Feldkirchej na pomož pſchicndžlo a tak ſo wón wróči a jich na poſoju wostaji.

„Schtóž Bohu wſchón ſo dowéri,
Tón ſenje na pěk njetwari!“

Nanowe ſnamjo mój wumožer.

Te nětko, tak powjeda kyn Würtembergſkeho duchowneſe, 44 lět, ſo bě bitwa poſa ſo Wörtha. Hdyž ja tehdyn ſobu Fröſchweilerſke horu nadběhowach, buch ſranjeny a wostach ležo, mjes thm, ſo druſy dale cžerjachu. Krey mi ſ ranow cžeczeſche a bóry ſhubich wjedženje. Hdyž ſažo k ſebi pſchicndžech, bě

wjecžor. Da jachlach po wodže, běch pak tak blaby, so ani stawčka hibnyč ani wołacz njemóžach.

Nětko hložy blýschach, kíž ho bôle a bôle bližachu. Hížom ho wježelach, dokelž ſebi myžlach, so noscherjo khorych du, kíž ſa ſranjenym phtaju. Tola kak ho stróžich, hdvž na jene dobo pſchede mnu dwaj ſedrjenaj mužſkaj ſtejſchtaj, dwaj ſ tých ludži, kíž ho hyān bitwiſchczow mjenuja a kotsí ſranjenych wurubja a jich. Hdvž je trjeba, doraža, ſo žanhch ſwědkow pſchecžiwo ſebi měli njebychu. Wonaj mje ſa morweho džeržechtaj a ja jeju pſchi tej wérje wostajich. Ani ſtaſčka njehibnyč, haj wočzi ſacžinych a mějach jej jeno trochu powocžinjenej, ſo bých woładala, ſchto ſo mnu ſapocžnjetaj. Duž ho jedyn tuteju hrubeju člowjekow ſe mni ſhili a mi moje wutrobnō wobmaſhovasche. Nětko mi moju uniformu ſwotpina a moju listnizu wuczeže, w kotrejž wěſcze papjerjane pjeniſh phtasche. W njej pak ničo njenamaka, dyžli fotografiju mojeho stareho nana, kíž bě ſo w zyrkwinnej ſukni woſnamjenicž dał a bě mi, hdvž do wójny čehnich, tuto ſwoje ſnamjo ſobu na pucž dał. Tuto ſnamjo bu nětko mój wumóžnik. Hdvž ho rubježník jeho dohlada, wón hroſnje ſaſakrowa, czižny listnizu do boka a kopny do mnje, ſo ho ja po brjosy dele hacž do ničkeho pſchěrowa ſulich. Tam mje rubježníkaj ležo wostajischtaj a dale džeschtaj, ſo byſchtaj druhich wurubiło.

W pſchěrowje móžach ſo wody napicž. Na to do ſpanja padnych. Hdvž ſaſo wotucžich, ſo khorychnoscherjo na mnje do hladachu. Najprjedy mje ſa morweho džeržachu. Hdvž pak widžachu, ſo je hishcze něſchtō ſiwenja we mni, mje na noſhydlo položichu a do wýn donjezechu, hdžej buch ſkónčnje ſaſo polnje ſahojeny. Tak bu wobras mojeho nana mój wumóžer.

S čim ho ludý wobkuježa?

Lord Kurzom je drje mjeſe wſchitimi najlepſchi naměſtni kral w Indiſkej, kíž je tam ſendželska hdy měla. Tutón ras tole wupraji:

„Na čim wotpočzuje naſche knjeſtvo w Indiſkej? Níž na naſchim wójsku; pſchetož ſchto je to porno tým millionam Indiſkeho luda? Wjele bôle tam naſcha móz jeno na ſprawnoſci a prawdže leži. Zeno ſ wutroby wón móžemy nad Indiſkej knježicž. My dyrbimy wſchěch ſwojich poddanow w Indiſkej pſchekwědcžicž, ſo ſmy ſprawni napschecžiwo nim, ſo mjes nami a nimi pſched ſakonjom žaneho roſdžela njeje, a ſo ho ſa jich ſvoje ſtarany. Nječinimy tak, dha ſm w Indiſkej najdlěje ſ knjeſom byli.“

To ſu jara mudre ſłowa a my ſ nich roſymimy, kak je ſendželskej móžno, nimale poſkozu zpěho ſwěta wobknježicž.

Chinesiſzy wojažy.

Chinesijo njeſhu žadyn wójnski lud. Schtóž rjenje piſacž ſamóže, wjetſcheje khwalby wuživa, hacž tón, kíž ho we wójne pſches khrobly ſkutki wuſnamjenja. Wojaž tam ſ najhubjeňſcheho luda wobſteja. Chinesiſki hejtman dostawa msdu ſa 100 wojaſow a ma jich jeno 30. Pſchińdže-li pak ras wobhlaſtanje, tykne wón 70 njedocžinkow, kíž je ſebi ſ hwatkom na haſy ſeſběrak, do wojerſlích ſuknijow, a jemu ani na jenym mužu njepobrachuje.

Chinesiſki wojaſ je mjes ſwojim ludom hľuboſo ſazpjeny. Tak ruceže hacž ma ſmužitemu njepſchecželej napschecžiwo ſtupicž, wón czeſka. Potom hakle widžiſh, ſchto ma na khribjecze napiſane ſłowo: „khrobloſcž“ na ſebi; jeno w čekanju je khrobly. Husto ſu tucži wojažy hórje hacž rubježníz na wžach rubili.

Hdvž bě wójna ſ Japanssim ludom nimo, wudhri ſbězſ

w Chinje, kíž ſo pſches daloſe džéle kraja roſpſchecžeraſche. Tež měſtacžko Yen-tun bu w nožy pſches ſbězkarjow nadpadnjené; wſchelake žadlawoſče ſo ſtachu. Klamy buchu wurubjene, žónſke wumozowane. Na druhi džen do teho ſameho města wojož ſačahnyc̄hu. Schto pak tucži cžinja? Woní ſkut ſkaſjenja hakle prawje dokonjachu a wſcho rubjachu, ſchtož bě hishcze ſbytkne. Mjes tým běchu ſbězkarſke črjódy dale čahnyle. Wobhydlerjo na wžach wſchudže čeſtachu. Zeno mužojo wulſeje wýn čhých ſo khrobli wopokasacž. Pſchede wýku běchu staru ſanonu ſtajili, kíž bě ſ pólvrrom a ſ kruchami želesa napjelnjená. Na nju ſo ſpuſchczejo, njepſchecžela wočakowachu. Tola lědma ſo tutón poſkaſwſche, w čekanju ſwoje ſbože phtachu. Zeno jedyn ſ nich bě, prjedy hacž ſo do bězenja da, luntu ſapalil. Pſchipadnje tamna ſtara ſanona hishcze ſwoju wěž jara derje činjesc̄he, hdvž ſe ſwojeho žoldka wſcho na ſbězkarjow wupluwa a jich črjódy tak derje trjechi, ſo buchu wožmjo ſranjeni. Wuspěch tuteho tselenja bě wulfotny. Šbězkarjo do wſchěch ſutow a konzow čeſtachu. Hnýdom ſo bojaſliwi wježnjenjo wróžichu, ſwotrſowachu tamnym ſranjenym hlowy a buchu jako ſmužicži dobyčerjo ſ wulfotnej ſwjetdženſkej hoſčinu čeſcženi.

Wýzoki Chinesa ras ſwucžowanju němskich wojerſlích ťódžow pſchihladomasche. Č wulſim ſpodžiwanjom wón džesche: „Pola waſ roſkaſuje jeno jedyn a wſchitzu druſy poſkuchaja; pola naſ w Chinje roſkaſuja wſchitzu a nichto njepoſkucha.“ Wérno je, tež tutón lud je ſwěrnych khroblych muži, ſwój kraj lubowazych ſafitarjow měl, ale cži ſu rědžy. Někotry wýzoki general je, ſ wjele ranow ſtrawjo, dale wojoval, doniž njeje ſkónčnje na ſemju padnył, ale cži ſu wuwacža. Č wjetſcha je mužke wustupjenje a ſahorjenje woporniwa luboſcž k wóznenemu kraju w Chinje njeſnata wěž.

K e d ſ b u!

Schtóž ma w zúſhých krajach n. p. w Amerizy, Australſkej atd. jeneho abo druheho tých ſwojich a jím liſt piſa, nječ wonkach na kouvert addressu ſ němskimi piſmikami njenapicha, dokelž we wukraju němske piſmiki njeſnaju. Wjele bôle dyrbi addressa ſ ťacžanskimi piſmikami piſana byž, a ſchtóž te ſam piſacž njemóže, nječ ſebi addressu wot někoho druhého napiſacž da. Pſchińdže liſt ſ němskим napiſmom něhdž do jeneho města we wukraju, dha póst njewě, ſchto ſ liſtom cžinicž, dokelž addressu cžitacž njemóže. Je to wjetſche město, w kotrymž němski konsul býdli, ſo liſt na konsulat donjeſe, hdžej addressu do ťacžanského piſma pſchepiſaju, tak ſo móže jón póst na praweho donjeſcž. Njeje pak tam žadyn konsul, dha póst liſt do boka cžiſnje. A kajke ſcžehwſi móže to měć! Hlaj, ſyn w Amerizy na ſwoju macž domoj piſche; ale žane wotmolwjenje njepſchińdže. Wón piſche ſaſo a tſecži króž, a ženje žane wotmolwjenje njepſchińdže. Macž drje bě wotmolwila, bě pak addressu ſ němskimi piſmikami piſala, kíž w Amerizy cžitacž njemóža, a duž bě póst wſchě jejne liſt do boka ſchmörny. Dokelž ſyn žaneho wotmolwjenja njedosta, ſebi myžlesche, ſo je macž ſemrěla a tak ſam piſacž pſchesta. Domach pak ſo macž rudži, ſo wot ſyna žadyn liſt wjazy njepſchińdže, a plaka wot ranja hacž do wjecžora, dokelž ſebi myžli, ſo je ſyn morwy. Ně, wón morwy njeje. Ale jejne liſty, kotrychž addressa bě ſ němskimi piſmikami piſana, k njemu dôſhle njeſhu, duž tež wón wjazy wotmolwila njeje. W Sſerbach wſchak ſebi ludžo myžla, ſo ſ němskej rěči wokolo zpěje ſemje pſchińdžesč. Temu tak njeje. Ssý ſ němskich mjesow wón, trjebaſh k wjecžoru franzowſku a jendželsku a k ranju ſlowjanſku (herbſku) rěč.